

Estote Benedicti

občasník samporských benediktínov • 25. december 2022 • Vianoce

TICHO

Svet ľudí zabudol na radosti, ktoré ukrýva ticho, na pokoj v samote, ktorý je do istej miery nevyhnutný pre naplnenie ľudského života. Nie všetci majú povolanie stať sa mníchmi, ale všetci potrebujú dostatok ticha a samoty, aby mohli aspoň občas započuť hlboký vnútorný hlas svojho skutočného ja. Keď tento hlas nenachádza vypočutie, keď človek nedokáže vnímať duchovný pokoj, ktorý pochádza z bezvýhradného stotožnenia sa so sebou, jeho život bude vždy biedny a vyčerpávajúci. Nemôže ísť totiž dlho životom šťastný, ak nemá kontakt s prameňmi duchovného života, ktoré sú ukryté hlboko v jeho duši. Keď je človek neustále vo vyhnanstve zo svojho domova, vylúčený z vlastnej duchovnej samoty, prestáva byť skutočným človekom. Nežije viac ako ľudská bytosť. Stáva sa istým druhom mechanizmu a žije bez radosti, lebo stratil zdroj svojej spontánnosti. Jeho hnutia nevychádzajú zvnútra, ale iba zvonku. ■

Thomas Merton, OCSO

Raz počas hodiny dejepisu na strednej škole moja učiteľka v rámci svojho výkladu poznamenala, že človek si rôzne veci začne vážiť až vtedy, keď o ne príde. Zodvihol som ruku a spýtal sa, prečo je to tak. Niektorí spolužiaci dali hlasným spôsobom najavo svoju nevôľu; povedali, že ich nezaujímajú moje filozofovanie, ale výklad učiva. Učiteľka iba s úsmevom pokrčila ramená. Ja som sa však celkom vážne zaoberal otázkou: naozaj musíme najprv nejakú vec stratiť, aby sme vedeli oceniť jej hodnotu? Nevieime sa naučiť vážiť si ju aj bez straty? Vyplýva z toho, že sa nevieme učiť inak ako na vlastných chybách?

V tomto roku sme na našom kontinente stratili mier. V susednej krajine rozsiera smrť a nešťastie vojnový konflikt, ktorého koniec je stále v nedohľadne. Museli sme prísť o pokoj, aby sme si ho znovu začali vážiť?

„On bude pokoj,“ hovorí Micheášovo proctvo o narodení Mesiáša v Betleheme (porov. Mich 5,1-5). Spoločne sa modlime za dar pokoja pre celý svet. Vedieť si vážiť Božie dary znamená osvojiť si bázeň pred Pánom. A tú Písmo nazýva počiatkom múdrosti (porov. Prís 9,10). ■

o. Ján

V mene celého spoločenstva bratov benediktínov v Kláštore Premenenia Pána v Sampore ďakujeme všetkým našim priateľom a dobrodincom, ktorí nás podporujete svojou priazňou, modlitbami, obetami a milodarmi. Všetkých vás zahrňame do našich modlitieb a vyprosujeme vám požehnané sviatky narodenia nášho Spasiteľa.

Mnísi zo Sampora

Estote Benedicti, č. 34, 25. 12. 2022.

Občasník priaznivcov a podporovateľov benediktínskeho mníšstva na Slovensku.
 Redakcia: o. Ján Dolný, OSB.
 Grafická úprava: o. Michal Mária Kukuča, OSB.
 Nepredajné.

PRVÉ SĽUBY

V sobotu 6. augusta 2022 na slávnosť Premenenia Pána pri konventuálnej svätej omši zložil brat Peter Dupkala, OSB dočasné sľuby. O niekoľko týždňov neskôr, 15. septembra na slávnosť Sedembolestnej Panny Márie, zložil prvé sľuby brat Pavol Mária Lompart, OSB. Zaviazali sa tým žiť jeden rok podľa Reguly sv. Benedikta a Konštitúcie Kongregácie Zvestovania v samporskom kláštore a začali tak poslednú fázu mníšskej formácie pred definitívnym začlenením sa do kláštora. ■

Brat Peter Dupkala, OSB

Brat Pavol Mária Lompart, OSB

MEDITAČNÝ VÍKEND

Od štvrtka druhého novembrového týždňa sa v kláštore konal meditačný víkend poľsko-slovenskej skupiny. Už po druhý raz ho viedli

otec Jozef Broďňanský zo Sampora a Dariusz Hybel pôsobiaci pri benediktínskom kláštore v Lubini v Poľsku. Sprievodnou témou bolo „Zošívanie rozbitého srdca“. Dariusz hovoril o tom, ako nám môže meditácia pomôcť prepojiť naše rozbité, dezintegrované vnútro s našim duchom a postupne aj s Bohom. Opakovanie Ježišovej modlitby prepojenej s našim dychom postupne začne zošívať naše popraskané srdce. My sme pacientom a naše srdce je zošívané jemnou niťou milujúcej Božej prítomnosti a Božieho pokoja. ■

Brat Dávid Mária Barjak

NOVÝ KANDIDÁT

V stredu 7. decembra, v predvečer slávnosti Nepoškvrneného počatia Panny Márie, vstúpil do nášho spoločenstva nový kandidát, brat Dávid Mária Barjak. Narodil sa 3. januára 1989 v Banskej Bystrici. Vysokú školu vyštudoval v Brne v odbore informatika a systémové inžinierstvo. Pracoval v oblasti informačných technológií v Prahe a Londýne. Posledné dva roky prijal plný úväzok ako osobný asistent zdravotne ťažko postihnutej osoby. Na otázku ohľadom vstupu do nášho spoločenstva odpovedá: „Hoci sa mi v práci vo svete darilo, neuspokojovalo ma to a túžil som po niečom väčšom. To ma priviedlo na cestu zasväteného života.“ ■

JEDNOU VETOU

4. augusta – o. Ján vystúpil na Letnej akadémii mladých v Košiciach s prednáškou „Život in statu viatoris. Čas v náboženskom myslení Jordana Petersona, Vladimíra Soloviova a Tomáša Akvinského“.

11. augusta – o. Ján sa zúčastnil besedy o mníšskom živote v detskom tábore organizovanom hnutím kresťanských rodín v Ludrovej.

16. augusta – o. Vladimír, o. František, br. Marián, o. Igor, br. Svorad Mária, o. Ján, br. Peter a br. Pavol Mária sa zúčastnili slávnostného pohrebu Jozefa kardinála Tomka v Dóme sv. Alžbety v Košiciach.

14. septembra – v kláštore začal nový cyklus večerných prednášok pod názvom „Svätý Augustín a cirkevní otcovia: Inšpirácie pre duchovný život“. Pri prvom stretnutí priblížil poslucháčom Regulu sv. Augustína otec Milan Hermanovský z Rehole sv. Augustína.

18. – 25. septembra – o. Ján viedol duchovné cvičenia pre Misijné sestry služobnice Duha Svätého v Ivanke pri Nitre.

21. septembra – pri príležitosti slávnostného začiatku nového školského roka o. Ján predniesol v aule Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave prednášku s názvom „Teológia ako veda: historická a analogická alebo ahistorická a nelogická?“

27. septembra – o. Vladimír viedol duchovnú obnovu pre mníchov v našom materskom kláštore v Tynci pri Krakove.

28. – 30. septembra – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre učiteľov ZŠ z Námestova.

4. – 7. októbra – o. Vladimír a o. Igor sa zúčastnili stretnutia predstavených benediktínskej rodiny v kláštore v Tynci pri Krakove.

7. – 9. októbra – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre učiteľov Základnej školy sv. Dominika Savia zo Zvolena.

9. – 13. októbra – o. Ján viedol duchovné cvičenia pre diecéznych kňazov v Bardejovských kúpeľoch.

19. októbra – pod vedením augustiniána Juraja Pigulu pokračoval v Sampore prednáškový cyklus o sv. Augustínovi.

22. – 23. októbra – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre študentov Kolégia Antona Neuwirtha v Ivanke pri Dunaji.

24. – 29. októbra – o. Jozef viedol v Sampore duchovné cvičenia pre členov Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul.

5. – 6. novembra – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre študentov Kolégia Antona Neuwirtha v Ivanke pri Dunaji.

7. – 9. novembra – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre učiteľov ZŠ z Námestova.

14. – 19. novembra – o. Jakub viedol v Sampore duchovné cvičenia pre kandidátov na trvalý diakonát.

18. – 20. novembra – o. Igor viedol v Bacúrove duchovnú obnovu pre mládež z Martina.

20. – 26. novembra – v Sampore prebiehali komunitné duchovné cvičenia mníchov pod vedením o. arcibiskupa Cyrila Vasiľa.

2. – 4. decembra – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre študentov Kolégia Antona Neuwirtha v Sampore.

1. – 4. decembra – o. Vladimír, o. Blažej a o. Damián viedli duchovnú obnovu vo farnosti Žarnovica.

4. decembra – o. Vladimír celebroidal odpustovú slávnosť v kostole sv. Mikuláša na Sliachi.

5. decembra – o. Jozef viedol duchovnú obnovu pre sestry benediktínky v Horných Orešonoch.

9. – 11. decembra – o. Vladimír viedol v Sampore duchovnú obnovu pre veriacich z farnosti Zvolen-Sekier. ■

RADOSŤ SLUŽIŤ PO BOKU SVOJHO KRÁĽA

„Svätý Ignác z Loyoly nás vo svojich Duchovných cvičeniach podobne ako svätý Benedikt pozýva slúžiť pod Kristovou zástavou,“ hovorí otec arcibiskup Cyril Vasil', SJ.

Vľadyka Cyril, vás nie je potrebné osobitne predstavovať, na Slovensku ste známa osobnosť: arcibiskup Gréckokatolíckej cirkvi v Košiciach, predtým ste pôsobili ako profesor na Gregoriánskej univerzite v Ríme a sekretár Kongregácie pre východné cirkvi, ste jezuita a účinný kazateľ. Napadla mi však otázka, ako by ste sa charakterizovali vy sám alebo čo by ste o sebe povedali tým, ktorí by vás chceli bližšie spoznať?

Dobrá otázka (úsmev). Človek dobre nepozná ani sám seba. Ten, kto nás pozná dobre, je len Pán Boh. Keď poznávame človeka, záleží na tom, v akom okruhu sústredných kružníc vzťahov okolo neho sa nachádzame. V rodine

ma poznajú ako brata, strýka a príbuzného; najbližší priatelia ma poznajú od detstva alebo od seminárnych čias; iní ma poznajú z pracovných stretnutí a ďalší len z verejných vystúpení a možno tí ostatní iba z dojmov, ktoré si získavajú na základe toho všetkého. Človek je týmto všetkým a zároveň ničím viac, čo sa na ňom dá vidieť. Rôzni ľudia ho môžu poznať inak podľa stupňa blízkosti a dôvernosti. Ja si môžem iba priať, aby ma ľudia poznali tak, ako ma v skutočnosti poznajú moji najbližší priatelia, ktorí ma majú radi, a ktorých mám aj ja rád: nie podľa schematických predstáv o vysokom cirkevnom hierarchovi, ako ma často vnímajú médiá, ale ako človeka, ktorý s námahou hľadá Božiu tvár v živote a vo svete okolo mňa.

„Ten, kto hľadá Boha“ – je jedna z najrozšírenejších definícií mnícha.

Je to potvrdenie toho, čo hovoria cirkevní otcovia, že život mnícha je obrazom života každého kresťana.

Patrite k reholi jezuitov. Aké poslanie a aký zmysel majú podľa vás v dnešnom svete mníšske rehole akými sú aj benediktíni?

Som členom rehole, ktorá vznikla práve v časoch, keď bola potreba aktívneho prežívania rehoľného života. Bol to iný variant zasväteného života; dovtedy sa za jeho štandard považoval mníšsky život, hoci v tom období už rozšírený aj o ideál rehoľného života v zborových rádoch ako františkáni a dominikáni. Jezuiti vznikli ako forma kňazskej rehole zameranej na prežívanie toho istého hlbokého

spojenia s Bohom, ktoré má charakterizovať mníchov, ktoré je však zamerané nielen na svoju spásu alebo na spásu sveta prostredníctvom osobného zasvätenia a osobnej modlitby, ale aj na priamu akciu ohlasovania, evanjelizácie, pomoci blížnemu v jeho osobnom raste. Kým mních v osobnej modlitbe prináša celý svet Kristovi, jezuita v určení a predstave svätého Ignáca je ten, kto ide do celého sveta ohlasovať Krista. V podstate sú to dva pedále toho istého bicykla. Alebo iným obrazom zo športového prostredia: niekto hrá v bránke, niekto v zálohe a niekto v útoku, ale hráme za to isté mužstvo.

Osobu svätého Ignáca z Loyoly, zakladateľa jezuitov, ktorého ste spomenuli a svätého Benedikta z Nursie, nášho zakladateľa, spája viacero spoločných vecí...

Áno, svätý Ignác začal svoje obrátenie v Manrese u benediktínov. V našich rehoľných pravidlách tiež stojí, že keby chcel niekto opustiť rehoľu a prejsť k inej forme zasväteného života, odporúča sa mu rehoľa kartuziánov, ktorá je najprísnejšou formou benediktínskeho života.

Čo si myslíte o tom, že svätého Ignáca i svätého Benedikta spájaj aj určitý bojový duch? Ignác bol vojak, Benedikt vo svojej Regule píše výzvu pre mníchov, aby zbraňami poslušnosti bojovali za Krista Pána, pravého Kráľa.

Benediktov boj je predovšetkým bojom proti zlému duchu v rôznych formách a podobách, ktorý vychádza z duchovného boja vo vnútri.

Pohľad na Ignáca ako na vojaka je trochu schematický. Bol dvoran a šľachtic, ktorého zavazovala jeho vysoká hodnosť. Svoju službu v kráľovskom vojsku chápal nie ako službu žoldniera, ale ako vec cti. Po svojom obrátení na tom nezmenil nič, len vymenil jedného kráľa za druhého – toho svetského za Večného Kráľa. Službu mečom a strelnou zbraňou na hradbách Pamplony zamenil za duchovné zbrane, ktoré chcel rovnako dobre využívať nielen na obranu Božieho mesta, ale aj na dobývanie nových území pre svojho Kráľa. Teda motiváciou Ignáca bola radosť dvorana, ktorý môže vykonávať službu po boku svojho Kráľa, spolu s ním trpieť a spolu s ním víťaziť. Tento fakt je veľmi zreteľný v Duchovných cvičeniach sv. Ignáca, ktorých centrom je výzva slúžiť pod Kristovou zástavou.

Duchovné cvičenia, ktorými ste nás viedli v Sampore, ste zamerali na rozjímanie o tajomstvách svätého ruženca. V liturgickom období Adventu a Vianoc sa naše oči zvláštnym spôsobom upierajú na Pannu Máriu. Aké miesto má Mária vo vašom živote?

Je to miesto, ktoré vyplýva z jej postavenia v dejinách spásy a z toho, že nám ju dal Kristus za Matku. V mojom vzťahu k Bohorodičke Márii sa spája citová úcta s obdivom rozumového uvažovania o jej jedinečnej účasti na diele spásy. Ako každý človek, ktorý vo svojich potrebách neváha prosiť o pomoc svojich rodičov a mamu zvlášť, takto vnímam Máriu aj ja vo svojom živote a utiekam sa k nej v rôznych formách osobnej a spoločnej nábožnosti. ■

ZAVINULA HO DO PLIENOK A ULOŽILA DO JASIEL'

Betlehemska jaskyňa a jasje sa na ikonách často zobrazujú tým istým spôsobom, ako sa neskôr zobrazuje hrob a sarkofág.

„[Mária] porodila svojho prvorođeného syna, zavinula ho do plienok a uložila do jasiel, lebo pre nich nebolo miesta v hostinci“ (Lk 2,7). Slovo „uloženie“ sa v texte state o Ježišovom narodení

v podaní Lukášovho evanjelia nachádza trikrát: v uvedenom citáte, ďalej vo zvestovaní anjela pastierom: „Nájdete dieťaťko zavinuté do plienok a uložené v jasiach“ (Lk 2,12), a napokon: „[Pastieri] sa poponáhľali a našli Máriu a Jozefa i dieťa uložené v jasiach“ (Lk 2,16).

Kým skutočnosť Máriinho panenského pôrodu presahuje prirodzený poriadok, dvojnásobné zdôraznenie zavinutia a trojnásobné zdôraznenie uloženia pripomínajú predovšetkým prirodzený poriadok Ježišovho narodenia, jeho telesnosť. Prvoplánovo sa obraz dieťaťa zavitého do plienok vykladá ako prejav materskej starostlivosti. Úloha matky sa neobmedzuje len na fakt biologického pôrodu, ale na celý okruh starostlivosti, ktorý súvisí s opaterou nového života.

Avšak ďalšia teologická interpretácia zdôrazňuje aj iné roviny tohto zavinutia do plienok a uloženia do jasiel. Teodoret z Cyru zhrnul tento paradox takto: „Narodil sa podľa zákona prírody a súčasne prevyšujúci zákon prírody. To, že sa narodil zo ženy, je v súlade so zákonom prírody; to, že sa narodil z panny prevyšuje prírodu. Neopovrhol plienkami, obriezku, mliekom, ktorým sa sýtil; prinášal obety, postil sa, pociťoval hlad, smäd a námahu.“

Zavinutie do plienok zdôrazňoval aj svätý Ján Zlatousta. Vo svojej vianočnej kázni hovorí takto: „Predvečný Boží Syn – neporušiteľný, neviditeľný a nedotknuteľný – prebýval v mojom tele – viditeľnom a porušiteľnom. Prečo? Pretože, ako viete, my ľudia veríme viac tomu, čo vidíme, než tomu, čo počujeme; veríme viditeľným veciam a pochybujeme o neviditeľných. Čo ešte môžem povedať alebo ako to mám povedať? Som naplnený obdivom nad týmto veľkým zázrakom. Vidím, ako sa predvečný Boh stal dieťaťom. Ten, ktorý sedí na najvyššom nebeskom stolci, je uložený do jasiel. Ten, ktorý je jednoduchý, nezložený a beztelesný, necháva sa dotýkať a obracia sa v ľudských rukách. Ten, ktorý láme okovy hriechu, necháva sa zavinúť do plienok. Ustanovil totiž, že hanbu chce obrátiť na česť, hanebnosť obliecť do slávy a urážku zmeniť na čnosť. Preto prijal moje telo, aby som bol schopný prijať jeho Slovo. Prijímajúc moje telo a dávajúc mi svojho ducha, dáva mi poklad večného života. Berie i dáva; berie si telo, aby ma posvätil, dáva mi ducha, aby ma spasil.

Ďalšia rovina zavinutia do plienok a uloženia sa stáva zrejmu aj z paralelného porovnania textov o inom Ježišovom zavinutí a uložení. Teologický a historický fakt vtelenia je prejavom najhlbšieho Božieho priblíženia sa človeku – priblížením, ktoré je znížením, vyprázdnením sa, zrieknutím sa božských atribútov, ktoré nazývame v teologickej reči kenosis. Sv. Ján Pavol II. v apoštolskom liste Novo millenio ineunte napísal: „Cirkvi je podstatné a neodmysliteľné vyznávať, že Slovo sa naozaj stalo telom a prijalo všetky dimenzie ľudskej prirodzenosti,

okrem hriechu (porov. Hebr 4,15). V tejto perspektíve je vtenenie skutočne kenosis, „zrieknutie sa“: Syn Boží sa zrieka tej slávy, ktorú má od večnosti (porov. Flp 2,6-8; 1Pt 3,18).“

Mohli by sme teda hovoriť o dvoch etapách, či dvoch stupňoch Ježišovho poníženia sa. Prvým je prijatie ľudského života so všetkými jeho obmedzeniami. Druhým je prijatie ľudskej smrti – totálne zrieknutie sa, totálne vyprázdnenie. Zostúpenie do hrobu je akoby pokračovaním zostúpenia na zem. Betlehemska jaskyňa a jasle sa na ikonách často zobrazujú tým istým spôsobom, ako sa neskôr zobrazuje hrob a sarkofág. V oboch prípadoch sa otvárajú hlbiny zeme. Jasle alebo hrob sú obrazom miesta uloženia tela zavinutého do plátna. Čítame: „Jozef vzal telo, zavinul ho do čistého plátna a uložil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly“ (Mt 27,59-60).

Kristus je zavinutý do plienok. Kedysi boli deti zavinuté do plienok tak pevne, že prakticky nemohli hýbať rukami a nohami. Považovalo sa to za ochranu, ktorá pomáha rovnému rastu kostí, ale súčasne to obmedzovalo pohyb.

Prijať rehoľné či kňazské povolanie, znamená aj nechať sa zviazať a uložiť. Teda zrieknuť sa slobodnej vôle, rozhodovania o sebe, disponovania sebou samým v mnohých ohľadoch. Ako dnes každý z nás – s odstupom času – vidí toto ovinutie a uloženie? Necítim sa niekedy zviazaný vo svojej osobnej slobode? Zamotaný do povolania, rehoľného života či kňazstva, poškuľujúci po tých, ktorí sa možno môžu slobodnejšie pohybovať? Pociťujem to ako limit alebo ako prostriedok ochrany umožňujúci zdravý rast? Pociťujem to ako obmedzenie alebo ako pripodobnenie Kristovi, ktorý sa nechal ovinuť a uložiť aj do jaslí a neskôr aj do kamenného

hrobu ako znak svojho priblíženia ponížením sa až do hlbín zeme, až do života človeka i do jeho smrti? ■

*Narodenie Ježiša Krista, Rusko, koniec 17. storočia.
Zo zbierky Galérie s expozíciou Ikon v Žiline.*

o. Vladimír

OTVORENOSŤ K BOŽÍM PLÁNOM

...dala nový smer našim snahám.

Podľa dohody s otcom biskupom Mons. Rudolfom Balážom sa farská budova v Ľubietovej mala stať naším prvým kláštrom. Tam bolo prvé sídlo filiálneho domu benediktínov, ktoré sme zverili pod ochranu Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska. Tu nám po zaregistrovaní komunity na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky začala prichádzať oficiálna pošta, aj keď okrem niekoľkohodinových návštev sme sa tu nikdy dlhšie nezdržali. Keďže

sme boli informovaní, že túto budovu môžeme mať len v prenájme, ale do vlastníctva ju nemôžeme získať, začali sme intenzívnejšie upierať svoj pohľad na Sampor. Veď pre mníchov, ktorí skladajú sľub stálosti, je dôležité, aby mali trvalé miesto. Otec biskup Rudolf celkom pozitívne hovoril o pozemkoch v Sampore. Keďže sme sa mali stať vlastníkami samporských pozemkov, musel o tom informovať presbyterskú a ekonomickú radu Banskobystrickej diecézy.

Dom sv. Benedikta v Bacúrove (2007)

Kvôli zmenám v otázke ľubietovskej fary sme sa ocitli bez doterajších istôt, ale s nádejou, že získame lúku pod holým nebom. Uvedomili sme si, že všetko má v rukách Pán a nás učí otvorenosti k jeho plánom.

S veľkou radosťou sme prijali rozhodnutie farskej rady v Sliachi o uvoľnení pozemkov v Sampore pre potreby benediktínov, o čo sa v nemalej miere pričínal vtedajší administrátor farnosti vdp. Peter Hudec. Následne sme dostali aj súhlas Diecéznej presbyterskej rady, takže pozemky v Sampore sa mohli previesť na mníchov z Rehole sv. Benedikta.

Vedomí si toho, že na zelenej lúke by sme mohli bývať len pod stanmi, začali sme sa obzerať po dome v blízkosti pozemku. Dokonca v Sampore sme mali šancu pozrieť si chatu, ktorá takmer susedila s našim pozemkom. Celkom sa nám páčila. Nachádzala sa v krásnom prostredí, v dobrom stave, na začiatok snáď aj dostatočne veľká, ale mala určité nedostatky, bola bez elektrického prúdu a vody. Počiatočné investície okrem základnej ceny by boli pomerne vysoké. Tiež sme si v dedine vyhládli dom, ktorý bol na predaj, len nebol majetkovo usporiadaný. Inou alternatívou bol dom v Liptovskej Osade, ktorý chcela jedna pani venovať nejakej reholi. To však bolo trochu príďaleko, hoci oveľa bližšie ako Tyniec.

Napokon predsa len svitlo jasné svetlo. Išlo o bývalú farskú budovu. V tom čase bola vo vlastníctve vdp. Antona Fritza. Bol ochotný pomôcť nám v začiatkoch a prepísať ju na nás. List vdp. Antona Fritza, ktorým nás pozýval do Bacúrova, dal podnet na to, aby sme sa najskôr sami pozreli, čo nám ponúka. Navštívili sme teda Bacúrov, aby sme si prezreli niekdajšiu farskú budovu. Prvé dojmy neboli optimistické. Zdalo sa nám, že sa s touto budovou nebude viazať naša budúcnosť, pretože fara bola opustená a zub času ju značne poznačil. Ovocný sad sa zmenil na „prales“, kde okrem pôvodných ovocných stromov rástli „samorasty“, cez ktoré sa bolo treba predierať. Budovu sme si mohli pozrieť len zvonka, no zdalo sa nám, že ani priestorovo nebude vyhovovať našim potrebám. Predsa sme prijali pozvanie na osobné stretnutie s majiteľom tejto budovy. Napokon sme usúdili, že Pán na všetko pozerá ináč ako človek. Otvorenosť k Božím plánom aj v tejto oblasti dala nový smer našim snahám. ■

OPÁTSTVO PANNY MÁRIE VO VEĽKOM KLÍŽI

Dôležitým prameňom údajov o histórii benediktínskych kláštorov na dnešnom území Slovenska je Monasteriologia Regni Hungariae z uhorského obdobia našich dejín. Autori tohto spisu uvádzajú, že jeden z benediktínskych kláštorov na našom území sa nachádzal v obci Veľký Klíž, ktorá leží asi desať kilometrov vzdúšnou čiarou na juh od mestečka Partizánske.

Benediktínske opátstvo vo Veľkom Klíži sa uvádza s titulom jeho zasvätenia Panne Márii. Dátum jeho založenia nie je známy. V jednej zápisnici z provinciálnej kapituly z roku 1342 sa spomína klížsky opát Ján, z čoho možno usudzovať, že kláštor v Klíži mohol existovať už niekoľko desaťročí a jeho vznik by tým siahal do 13. storočia. V obci sa dodnes nachádza vzácna pamiatka sakrálnej architektúry – románsky jednoloďový kostolík s polkruhovou apsidou a valcovou vežou. Nevedno, či ide o fundáciu zemepána alebo pôvodný kostol kláštora. V druhom prípade by to znamenalo, že benediktíni pôsobili vo Veľkom Klíži ešte o jedno storočie skôr, keďže kostolík pochádza z polovice 12. storočia. Z budov samotného kláštora sa zachovali len zvyšky múrov vo farskej záhrade, ktorým sa zatiaľ archeologický výskum nevenoval.

Zánik kláštora sa spája s obdobím počiatočných tureckých vpádov v Uhorsku. V polovici 16. storočia sa v historických prameňoch uvádza, že kláštorne opevnenie slúži už len ako úkryt pre rôznych zločincov, a preto ho civilné authority nariadili zbúrať. ■

PREKONALA SVOJHO BRATA V LÁSKE

Hymnus na sviatok svätej Školastiky, sestry svätého Benedikta z Nursie,
sa inšpiruje ich svätými pretekmi.

Boh na počiatku stvoril človeka ako muža a ženu (porov. Gn 1,27). Nielen preto, aby obom priznal už pri stvorení rovnakú dôstojnosť, ale aj aby ukázal, že až ich vzájomná láska v plnosti zjavuje jeho dobrotu a krásu. Spoločne predstavujú vrchol stvorenia. Preto aj v Cirkeví nájdeme často vedľa veľkých a významných svätých mužov stáť rovnako veľké sväté ženy, s ktorými ich spája puto vzájomnej lásky. Nemám na mysli, ako je zvykom v tejto dobe, iba lásku muža a ženy vo forme intímneho vzťahu. Sú to vzťahy medzi mužom a ženou v celej ich pestrosti a hĺbke: rodičovsko-detské, bratsko-sesterské, učiteľsko-žiacke, priateľské i duchovné.

Ak sa zahľadíme na kresťanské nebo v tejto plnosti hlbokých mužsko-ženských vzťahov, vedľa Augustína nájdeme stáť jeho matku Moniku, vedľa Hieronyma vdovu Paulu a jej dcéru Eustochiu, vedľa Františka z Assisi jeho duchovnú sestru Kláru, vedľa Bazila a Gregora z Nisy ich drahú sestru Makrínu, vedľa Jána Zlatoústeho zbožnú Olympiu, vedľa Ambróza jeho sestru Marcelínu a napokon vedľa nášho otca svätého Benedikta jeho milovanú sestru Školastiku. Všetci títo si tak veľmi vzájomne pomáhali na ceste do neba, že jedného bez druhého si ich ani nevieme predstaviť.

Preto keď som mal preložiť hymnus na sviatok svätej panny Školastiky, Benediktovej sestry, bolo mi od začiatku jasné, že naň musím použiť združený rým, teda že sa musia rýmovať susedné dvojice riadkov. Benedikt totiž kráčal do neba bok po boku so svojou sestrou, a preto aj riadky hymnu na jej oslavu musia obsahovať túto svätú družbu.

Radostne chválu do nebies
ku tebe, Školastika, dnes
dvíhame, lebo tešíš svet
čistotou krásnou ako kvet.

So svätým otcom v zápase
súťažíš v behu ku spásu.
Po boku vždy mu vytrváš
s ním ducha, hrob i slávu máš.

Kristus Pán sľubom vernosti
zviazal sa s tebou v mladosti,
a ty mu stále splácať chceš
všetko, čo z lásky dostaneš.

Plameňom lásky prenikáš
cez ranu k srdcu Ženícha,
brat je ti vzorom ako žiň,
v láske však vieš ho poraziť.

Tak, holubica prečistá,
vzlietla si priamo pred Krista,
veď duchom, slovom, činom tiež
chcela si vždy ísť do nebies.

Daj, panna, Ducha aj na nás
sťa rosu padať v každý čas,
nech Baránka tiež získame
a na slávu mu spievame. Amen.

Hymnus na prvom mieste vyzdvihuje čistotu svätej Školastiky, pretože je znakom dobrovoľného odovzdania celého života Bohu. Tento úkon pri pannách dostal nádherné meno: konsekrácia. Panna je teda konsekrovaná tak, ako sa konsekruje posvätný chlieb a víno. Tie po premenení síce nestratia svoj výzor, chuť a vôňu, ale už nie sú chlebom a vínom, lebo celý

ich podstatu naplnil Kristus. Školastika cez dar čistoty darovala Bohu všetko, nad čím mala moc, o čom krásne spieva tretia strofa. Celý život sa tak premieňala na toho, ktorého jediným prianím bolo plniť Otcovu vôľu (porov. Jn 6,38).

Ďalšie strofy sú básnickým spodobením príbehu, ktorý vo svojich Dialógoch vyrozprával pápež Gregor Veľký svojmu diakonovi Petrovi. Podľa starobylej tradície boli Školastika a Benedikt dvojičky. Narodili sa teda spolu, jeden po druhom. A tak sa zhodovali aj počas celého života vo všetkom: v úsilí o svätý život, v láske k Bohu, v pohrdaní slávou a lákadlami tohto sveta. Vždy jeden kúsok pred druhým, ale nikdy nie ďaleko od seba. A keď Školastika napokon zomrela, Benedikt prikázal, aby ju preniesli do kláštora v Monte Cassine, kam vtedy nesmela vstúpiť noha žiadnej ženy, a dal ju pochovať vo vlastnom hrobe. Blízkosť zbožného a múdreho brata, ktorú si Školastika tak veľmi cenila počas života, získala v hrobe až do konca vekov, keď ich oboch Pán z jedného hrobu vzkriesi k večnému životu, aby mali spoločne aj nebo.

Jeden z takýchto ich duchovných pretekov v láske k Bohu opisuje svätý Gregor tak milo, že sa páčil nielen diakonovi Petrovi, ale ide o jeden z najkrajších duchovných príbehov vôbec. Raz za rok sa obaja súrodenci stretali v domčeku neďaleko kláštornej brány. Celý deň

trávil spolu a hovorili o tom, po čom obaja túžili z celého srdca: ako sa dá získať Boh. Keď posledný z ich spoločných dní dospel k večeru, Benedikt sa začal zberať späť do kláštora. Ale Školastika ho prosila, aby ešte zostal a rozprával sa s ňou o kráse neba. Benedikt chcel byť poslušný vlastnej regule, preto ju rázne odmietol. Tak sa Školastika pohrúžila do modlitby a požiadala Krista o to, čo jej milovaný brat odmietal dožičiť. V láske k Bohu bola tentoraz Školastika práve ten potrebný kúsok pred Benediktom. Kristus totiž splnil radšej to, čo si žiadala jej čistá láska, než to, čo si žiadala jeho poslušnosť. Spustil sa taký lejak, že chciac nechtiac musel brat zostať celú noc pri sestre. Hovorili spolu o nebi a iste to obom prospelo. Najmä pre Školastiku to bolo dôležité, lebo o tri dni po tomto zázraku videl Benedikt sestrinu dušu, ako v podobe holubice odlieta do neba. Až vtedy pochopil, prečo ho sestra tak nástojčivo prosila a prečo ju Kristus tak ochotne vyslyšal. Keby bol vedel, čo sa po jeho návšteve udeje, iste by nebol sestru hrešil za to, že si od ich spoločného Pána vyprosila ešte kúsok spoločného času, ktorý jej brat odmietol darovať dobrovoľne.

Kúsky tohto príbehu sú rozosiate v celom hymne. Môžeme ich ľahko vystopovať. Hlavne si však v srdci uchovajme Benediktovu a Školastikinu spoločnú lásku ku Kristovi

a k sebe navzájom, lebo tá potom dokáže aj v našich životoch napísať rovnako krásne príbehy, o akých v tomto hymne spievame.

■

Stretnutie sv. Benedikta a jeho sestry sv. Školastiky v sprievode ďalšej mnišky. Výjav na vrchnej doske vyrezávaného starožitného stolíka s benediktínskou tematikou z 19. storočia, ktorý nášmu kláštoru daroval Ing. Milan Urbaník, majiteľ Galérie s expozíciou Ikony v Žiline.

KLÁŠTORNÉ VIANOCE

ZNAK POKOJA

Pokoj a bratská láska nech je medzi nami.

Vo vianočnom období pri oslave Ježišovho narodenia vierou prežívame naplnenie biblického proroctva o príchode Božieho Mesiáša, ktorý bude stelesňovať pokoj: „On bude pokoj“ (Mich 5,4). Pán Ježiš pri Poslednej večeri, keď ustanovil sviatosť Eucharistie, v rozlúčkovej reči učeníkom zdôraznil, že v tomto dare lásky im zanecháva svoj pokoj: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva“ (Jn 14,27).

Preto biskup hneď na začiatku eucharistického slávenia adresuje liturgickému spoločenstvu pozdrav: „Pokoj vám“ a opakuje tak slová zmŕtvychvstalého Krista učeníkom (Jn 20,19). A uprostred svätej omše, krátko pred svätým prijímaním, hovorí celebrant veriacim: „Pokoj Pánov nech je vždy s vami“. Potom ich kňaz alebo diakon vyzve: „Dajte si znak pokoja“. Prv než majú účasť na jednom chlebe a jednom kalichu, ktorou prežívajú lásku a jednotu Kristovho mystického tela, veriaci si tak znakom pokoja vzájomne dosvedčujú túžbu po pokoji, po jednote Cirkvi a celého ľudstva.

Spôsob, ako si dávať znak pokoja, nie je presne určený v liturgických rubrikách. Všeobecné smernice Rímskeho misála dávajú priesťor biskupským konferenciám, aby tento spôsob určili „podľa povahy a zvykov príslušných národov“. V rannokresťanskej Cirkvi sa kresťania vzájomne pozdravovali „svätým bozkom“, ako o tom svedčia viaceré apoštolské listy Nového zákona. Dnes je najrozšírenejším zvykom podanie rúk. Podľa Vše-

obecných smerníc sa však má dbať o to, aby dávanie znaku pokoja nenarúšalo dôstojný priebeh liturgického slávenia. Preto sa žiada, aby kňaz neopúšťal presbytérium a veriacim sa odporúča, aby „každý naznačil znak pokoja triezvo iba najbližšie stojacim“.

V súlade s tradíciou materského kláštora v poľskom Tynči si mnísi v Sampore pri svätej omši dávajú znak pokoja reťazovo od hlavného celebranta položením dlaní na ramená a dotykom líc. Rovnakým spôsobom si znak pokoja odovzdávajú aj v chórových laviciach po modlitbe kompletória (poslednej modlitbe dňa pred spaním). ■

S použitím literatúry: Egon Kapellari, Sväté znaky v liturgii a na všedný deň

JEDNA FLAŠA Z RÔZNYCH UHLOV POHĽADU

o. Jakub

Púštni otcovia hovoria, že jednou zo základných úloh mnícha je skúmať svoje myšlienky, teda v prvom rade byť si vedomý toho, čo sa deje v jeho vnútri.

Keď človek takto bdie, ľahšie sa dokáže obrániť pred pokušeniami, teda pred tým, čo by ho mohlo poškodiť. Myslím si, že pod pojmom „myšlienky“ môžeme chápať aj emócie a pocity, ktorými sa zaoberá dnešná psychológia. A preto tí z otcov, ktorí boli každodennej námahe rozlišovať myšlienky verní, svojou znalosťou ľudskej duše vyvolávajú u dnešných psychológov údiv, hoci väčšina z nich nemala žiadne vzdelanie.

V novembri sme v kláštore ukončili cyklus prednášok „Psychológia v službách života viery“, ktorý začal už v septembri 2021 a viedla ho psychologička Mgr. Jana Vindišová, PhD. Aj keď sa psychologická veda pozerá na človeka

z iného hľadiska ako teológia, predsa predmetom výskumu obidvoch oblastí je stále človek. Teda správna vzájomná spolupráca obidvoch vied môže byť veľmi užitočná. Potrebne je však navzájom sa pozorne a trpezlivo počúvať.

Keď sedia oproti sebe dvaja kamaráti a pozerajú sa na fľašu stojacu medzi nimi na stole, každý z nich môže o nej povedať niečo iné, lebo naozaj každý ju vidí trochu ináč, a tak sa môžu aj pohádať (následky hádky závisia od toho, či je už fľaša prázdna... 😊). Až keď sa začnú počúvať, pýtať sa a odpovedať na vzájomné otázky, majú šancu nájsť komplexnejší obraz o predmete. V prípade tak zložitého tajomstva, akým je človek, je potrebné pozrieť sa na neho z viacerých uhlov pohľadu, aby sme mohli získať čo najúplnejší obraz o tom, kto vlastne človek je. ■

STALI SME SA BOŽÍMI DEŤMI

o. Ján

„Keďže centrom Ježišovej osoby je modlitba, je podstatne dôležité mať účasť na jeho modlitbe, ak ho chceme poznať a porozumieť mu.“

Sú vety, do ktorých sa dá zahľbiť aj na desiatky minút.

Túto kvalitu má pre mňa aj uvedený citát z knihy Josepha Ratzingera *Hľadieť na Prebodnutého*.

Modlitba je v najvlastnejšom zmysle slova vzťah lásky a dôverná komunikácia Otca a Syna v tajomstve Najsvätejšej Trojice. Okolo tohto vzťahu božských osôb v jadre celej reality obieha všetko stvorenie ako hviezdy v galaxii. Modlitba je božský dar, je pozvaním vstúpiť do tohto tajomstva Božej lásky.

„Prijali sme Ducha Svätého, v ktorom sme sa stali Božími deťmi,“ hovorí liturgia cirkvi, „preto sa osmelujeme povedať: ‚Otče náš.‘“ Spoločne s Ježišom a v jeho mene oslovujeme Boha ako Otca. Vďaka milosti Svätého Ducha vstupujeme do dôvernej komunikácie lásky Otca a Syna, do vnútorného života Najsvätejšej Trojice.

Kto sa chce modliť, musí sa naučiť vnímať modlitbu Ježiša a prijať pozvanie do nej vstúpiť. Dá sa to, pretože Boží Syn sa naozaj stal človekom a naozaj vstal z mŕtvych. Preto dar jeho Ducha od nás nie je nikdy ďaleko. ■

OCHRANNÝ ODEV ĽUDSKÉHO CHARAKTERU

Nový dokumentárny film Slobodní predstavuje osudy hrdinov tajnej Cirkvi počas komunizmu: Silvestra Krčméryho a Vladimíra Jukla. Na filme spolupracoval aj otec Jozef, ktorý sa podielil s myšlienkami o týchto inšpirujúcich osobnostiach viery.

Film je dielo režiséra a dokumentaristu Slavomíra Zrebného, ktorý sedem rokov zbieral materiál po celom Slovensku. Hoci on ani jeho spolupracovníci nezažili komunizmus na vlastnej koži, veľmi podrobne si naštudovali historický kontext života a práce Silvestra Krčméryho a Vladimíra Jukla, dvoch „generálov podzemnej Cirkvi“ a laického apoštolátu na Slovensku.

Základná myšlienka a evanjeliové poslanstvo filmu je v reči, ktorú Silvester Krčméry povedal na súde a zavŕšil ju slovami: „Vy máte moc, no my máme pravdu.“ Tieto slová inšpiroval Duch Svätý a Krčméry svojím životom podal svedectvo o tom, že pravdu nikdy nemožno relativizovať a považovať ju len za frázu. Krčméry a Jukl sú príkladom takých ľudí, ktorí vo svojom živote pravdu naozaj stretli. Prejavilo sa to tým, že nepodľahli žiadnej ideológii ani počas komunizmu, ani po ňom. Svojím príkladom dokázali, že kresťanstvo sa nešíri politicky, hoci sa v politike môže ocitnúť a vniesť do nej svetlo.

Najsvetlejším momentom v tomto dokumente je podľa názoru o. Jozefa svedectvo odpustenia a modlitby za nepriateľov. Jukl a Krčméry sa nenechali preniknúť hnevom, zlosťou a bolesťou tých, ktorí ich chladnokrvne mučili. To im dalo napokon i slobodu svojim trýzniteľom odpúšťať. Naučili sa pripravovať na utrpenie a koniec-koncov i trpieť. A to dnes človeku veľmi chýba. Zdá sa, že určitá časť katolíkov asi hľadá iba svoje pohodlie myslenia pre skrat-

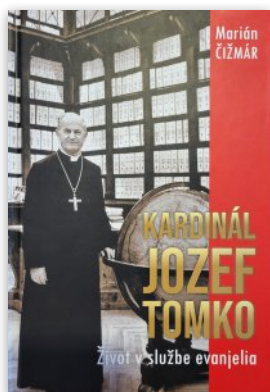
kovité konania. No ak by prišlo prenasledovanie, mnohí z nich zo svojich tendenčných presvedčení rýchlo upustia.

Jukl s Krčmérym nikdy nespomínali na čas vo väzení s hnevom či nevraživosťou v srdci, ale skôr ako na čas vnútornej očisty. Dokonca vraveli, že za všetko, čo sa v živote naučili, vďaka času strávenému v cele. Za nevyhnutnú časť duchovného života pokladali denné čítanie Božieho slova. Dokonca je známe, že sa pre prípad väznenia učili naspamäť celé evanjelium. Ich príklad veľmi jasne vyzdvihuje potrebu denne, vytrvalo až neoblomne praktizovať modlitbu, a to v každom životnom stave. Dokonca aj vo väzení a samote utrpenia. Tu sa modlitba stáva doslova ochranným odevom ľudského charakteru. ■

Spracované z rozhovoru Márie Kostyálovej s otcom Jozefom Broďňanským, OSB pre internetový portál Nové mesto.

br. Svorad Mária

ŽIJEME PRE VEČNOSŤ

V životopise Jozefa kardinála Tomka sa rozvíja príbeh, v ktorom sa prelínajú dôležité, ba prelomové udalosti Cirkvi vo svete i na Slovensku.

Mons. Marián Čižmár je historik a náboženský spisovateľ, ktorý sa vo svojej publicistickej práci zameriava zvlášť na životopisné profily významných postáv so vzťahom ku Košickej arcidiecéze. Ako rešpektovaná autorita v oblasti dejín tejto miestnej cirkvi bol azda najpovolanejší na to, aby sa stal autorom životopisu Jozefa kardinála Tomka (1924 – 2022).

Životopis vyšiel ešte za života kardinála v roku 2018. Kardinál Tomko zveril autorovi do rúk svoje archívne spisy, homílie, listy a iné materiály; a zároveň s ním spolupracoval v rozhovoroch, v ktorých opisoval svoje spomienky a odpovedal na rôzne otázky. Vzniklo tak rozsiahle biografické dielo, ktoré okrem informácií z písomných prameňov zachytáva aj kardinálove osobné pamäte a myšlienkové pochody, a bude preto aj budúcim generáciám slúžiť ako základný zdroj informácií o jeho živote.

Kniha mapuje dlhú a bohatú životnú cestu Jozefa Tomka od kolísky v Udavskom na Zemplíne cez kňazské štúdiá v košickom seminári a v Ríme a pôsobenie vo Vatikáne v úlohe cirkevného preláta, biskupa a napokon i kardinála prefekta Kongregácie pre náuku viery. Pred čitateľom sa rozvíja príbeh, v ktorom sa prelínajú dôležité, ba prelomové udalosti Cirkvi vo svete i na Slovensku, ako sú založenie Ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, biskupské synody, územná organizácia Slovenskej cirkevnej provincie, zápas Cirkvi s komunistickou štátnou mocou, úzka spolupráca kardinála Tomka s pápežom Jánom Pavlom II., pôsobenie

kardinála Tomka na čele misijnej kongregácie i vysviacky biskupov v ponovembrovej ére našej krajiny.

Ak chceme v niekoľkých vetách vyjadriť posolstvo tejto hrubočiznej knihy, a tým aj zhrnúť životné krédo kardinála Tomka, azda najvhodnejšie je vybrať odkaz zo záveru jeho pamätnej homílie v košickej katedrále na Zelený štvrtok v roku 1989, ktoré znovu pripomenul aj košický arcibiskup Bernard Bober pri pohrebe kardinála v tom istom chráme v lete tohto roka: „Drahí bratia a sestry, nakoniec vám chcem zanechať odkaz. Ktovie, kedy sa už uvidíme? Boh dá, že to nebude príliš ďaleko. Ja mám vždy nádej, najmä keď teraz vidím to vaše nadšenie, tú vašu vieru, že nakoniec sa uskutoční aj viditeľne to, čo nám Písmo hovorí: Viera naša, to je naše víťazstvo, viera je naše víťazstvo. To Kristus nám pomôže rozlúštiť naše problémy, naše ťažkosti, Kristus nám zaručuje večný život. My nežijeme iba pre tento svet, my žijeme pre večnosť.“ ■

Kardinál Jozef Tomko:
Život v službe evanjelia
 Vydavateľstvo: Inremax
 ISBN: 978-80-971910-3-0

HMATATEĽNÉ PREJAVY BOŽEJ LÁSKY

Keď vojdem do pivnice, neviem sa prestať čudovať.

29.06.22 Dnes je teplota vonku rozhodne vyššia ako moja telesná teplota – aj preto, že som ešte zoslabnutý po covid. Horúčava sa stále stupňuje; v tomto roku sa v podstate nepamätám na poriadny dážď.

30.06.22 Sú to už pomaly dva mesiace, čo sú zemiaky v zemi, a ešte stále všetky nepovzchádzali. Snažím sa nezanedbávať polievanie, okopávanie a potrebné postreky, no bez Božej pomoci z nich zrejme nebude nič.

10.07.22 Už viem, že cesnak tento rok predávať nebudem. Hľúboviny som musel vyhodiť, pretože ich napadli skočky. Dokonca sa mi zdalo, akoby ich po každom postreku pribúdalo.

16.07.22 V starosti o záhradu sa veľa učím od Ukrajčiek, ktoré bývajú v našom kláštore a v týchto podmienkach začínajú prácu na poli o piatej ráno. Skutočne, niektoré postreky je možné urobiť len o tomto čase. No, je to náročné, keď musím večer do neskorých hodín zase polievať...

30.08.22 Pršať začalo práve vtedy, keď som bol na dovolenke – bolo to aj dobré, aspoň sa bratia nemuseli toľko trápiť s polievaním počas mojej neprítomnosti. Počul som suseda rozprávať, že takéto suché leto tu bolo naposledy v roku 1947.

Podľa toho, čo som od niektorých návštevníkov kláštora v lete počul, ich zápisníky by sa od môjho veľmi nelíšili, ba niektorí to mali ešte ťažšie. A preto teraz, keď vojdem do pivnice, neviem sa prestať čudovať, odkiaľ všetko, čo sme tam dokázali uskladniť, pochádza. Toľko paradajkového pretlaku sme ešte asi nikdy nespriali, v živote som nevidel takú obrovskú repu, a tekvice som sotva pomestil na police. Aj zemiaky sa nakoniec celkom vydarili, čo nikto z nás ani nečakal. Boh je k nám vskutku nekonečne láskavý, a vie to aj takto veľmi konkrétne a hmatateľne preukázať. Nech mu je sláva!

Z iných oblastí: naše maličké hospodárstvo zopárkrát v tomto roku až „praskalo vo švíkoch“, lebo v tom istom čase sme mali aj husi, aj kačky, aj kurčatá, aj brojlery, takže naozaj každá aj najmenšia klietka bola obsadená a všetko si pýtalo jesť a piť. Králiky ani nerátam.

Podarilo sa nám – s pomocou mnohých ľudí – aspoň sčasti postaviť nový plot, a tak aj ovce majú opäť väčší priestor na pašu. Ovocím námahy bratov, mnohých brigádnikov a tavebných firiem je vybudovanie novej cesty okolo kláštora. Napredujú aj práce pri dokončení stavby novej jedálne – aj tu by sa nič nepohlo bez pomoci mnohých z vás. Pán Boh zaplať! ■

MYSTÉRIUM POKOJA

Návšteva kláštora bola zážitkom, ktorý mi nielenže pomohol dostať sa z bludného kruhu obvyklej reality, ale dokonca niečo vo mne natrvalo zmenil.

Dedinka Sampor sa zdala vyľudnená, ako aj okolie kláštora. Po príchode do kláštora som sa prechádzala po chodbe všimajúc si obrazy na stenách, počúvajúc recitatívne spevy žalmov, ktoré ladili so zvukom dažďa. Pri dverách chrámu bol nadrozmerný drevený triptych Božej rodiny a pred ikonou ležala otvorená kniha – publikácia „Slovo v obraze. Kniha kresťanskej meditácie“. Nádhera knihy ma nadchla, začala som v nej listovať. Vtom ma privítal mních a odviezol do Domu hostí.

Počas môjho krátkého pobytu som v knihe oduševnene „čítala“ niekoľkokrát. V kláštore som prežila pokoj, mohla som sa utiahnuť od zvyčajného zhonu a návalu informácií, prijala som pravidelný rytmus modlitby, denný režim a skromnú stravu mníchov ako dar. Bol to zážitok, ktorý mi nielenže pomohol dostať sa z bludného kruhu obvyklej reality, ale dokonca niečo vo mne natrvalo zmenil.

Kláštor je miestom pokoja – vibrácie v priestore je možné registrovať aj zmyslovými orgánmi. Zvuk modlitby rezonuje v tele dlho po jej doznení, navodzuje vnútorný pokoj.

V lavici chrámu som spočiatku stála nesvoja a snažila sa zapojiť k recitativu mníchov stojacich v dvoch chóroch. Trvalo niekoľko „sedení“ pri ich modlitbe, kým som si uvedomila, že tu nie som na to, aby som si opäť niečo dokázala, ale aby som dary ticha a modlitby prijala. Pri spievaní žalmov (ktorých obsahom sú zväčša boje s „nepriateľmi“) som mala „epifániu“: mojím nepriateľom som „ja“ sama – povinnosti a väzby, ktoré si dávam na seba, ktorými sa obmedzujem, zaväzujem, sú to moje vlastné očakávania, vyzerať a správať sa istým spôsobom, akým chcem byť vnímaná. Zakrývanie vlastnej

zraniteľnosti – znepriatenie si vlastného autentického šelestu v duši – manipulácie – projekcie.

Bezúhonnosť je náročný atribút – v praxi prináša so sebou konflikt: chceme uznanie od iných, potvrdenie vlastnej autenticity, jedinečnosti a pocitu dôležitosti. To poháňa naše konanie, to nás motivuje... a zároveň stojí v ceste osobnej integrity a úprimnosti.

Čo hľadám, je prestať s tým nekonečným hľadaním. Nehľadať pokoj, ale ho žiť znamená otvoriť sa s pokorou tomu, čo život prináša. Každý moment je autentický a, ako naň reagujem, vytvára moju autenticitu, umožňuje mi duševne expandovať.

Otec Jozef to pomenoval ako „pôsobenie Duha Svätého“. ■

Text je skrátenou verziou článku publikovaného v časopise Ansichten – Pohľady 4/22, ktorý vydáva Rakúsko-slovenský kultúrny spolok vo Viedni.

MODLITBA

...ako kontemplatívna cesta otvorenia sa láske k blížnemu

Svätá Mechtilda napísala, že „dary milosti od Boha treba prijímať so srdcom naplneným vďačnosťou a s vedomím svojej nehodnosti“. Prečo sa potom deje tak často to, že cítime, ako nás Pán priťahuje a napriek tomu nie sme mu verní? Odpoveďou môžu byť slová Romana Guardiniho v knihe Úvod do modlitby: „Boh je otvorený a zároveň skrytý; avšak oko viery človeka je často zakryté, srdce tupé a človek nemá s Bohom ani skúsenosť, ani tušenie o ňom.“ Ako získať skúsenosť prítomnosti Boha? Ako ho spoznať? Boha jediného a všemohúceho, Boha, ktorý je láskou?

Jedna z mojich obľúbených samporských ikon predstavuje svätého Antona Egyptského. Sedí vo svojej jaskyni a praktizuje mníšske „ha-

bitare secum“ – prebývanie so sebou pred tvárou Najvyššieho. Z ikony vyžaruje pokoj a jemná Božia prítomnosť. Anton je ponorený do meditácie o Božom slove a ono k nemu prichádza v zlatom lúči svetla. Sú jednotou, odlúčení od vonkajšieho sveta. Guardini podáva tento výklad: „V modlitbe stojí jednotlivec voči Bohu. Boh ho stvoril a povolal do svätého vzťahu milosti. On je vlastným Ty každého človeka a práve tam je človek sám sebou. Vyjadruje to osobná modlitba. Je to rozhovor jednotlivca s Bohom... Slovom kardinála Newmana: ‚Boh a moja duša, inakšie nič.‘“

V poslednom čase sa možno vďaka meditácii nad ikonou svätého Antona vo mne prebúdza neopísateľná skúsenosť Božej prítomnosti.

V kapitole o uzobranosti Guardini vysvetľuje, ako sa človek môže viac sústrediť na modlitbu a postupne, vďaka Božej milosti, sa môže začať otvárať Bohu. Po prvé sa musí utíšiť a úprimne sa rozhodnúť pravidelne venovať konkrétny čas na modlitbu. Po druhé musí byť prítomný duchom a zabúdať na všetko iné. Musí akoby povedať „tu som“ a stať sa bdelym. A tak postupne môže „vzniknúť úprimná modlitba, vnútorný priestor. Nie je to síce správne pomenovanie, lebo nie je ani vonku, ani dnu, ale skôr v duchu“. Ďalej píše: „Posvätný priestor znamená, že Boh prišiel a je u človeka a je mu v láske naklonený, a že človek je pred Bohom a vo viere obrátený k nemu.“

Guardini upozorňuje, že takéto vnútorné zotrvávanie pred Bohom a v Bohu nesie so sebou určité riziko. „Človek si musí uvedomovať, že jeho život je miestom, kde koná Boh a jeho existencia je dielňa, v ktorej On tvorí. Z človeka má vzniknúť čosi nové... Modliaci sa má dávať tomuto svätému daniu k dispozícii.“ Človek musí mať záujem o transformujúci proces vo svojom živote – o metanoi. Benediktínska premena umožňuje, ba môže nás nútiť, aby sme prekračovali schémy svojho života, svojej pohodlnosti a uzatvorenia sa do vlastných potrieb. Svätá Terézia Benedikta od Kríža o tom hovorí: „Náboženstvo sa neobmedzuje na jeden tichý kútik a zopár sviatočných hodín. Musí sa stať koreňom a základom celého nášho života, každého kresťana... Postupne som pochopila, že kontemplatívny život neznamená opustiť pozemský život, ale naopak, žiada od nás niečo úplne iné. Myslím si, že keď sa niekto ponoril do hĺbky Boha, tým viac má povinnosť ísť do sveta a zvestovať mu Boží život.“

Ako to môžeme uskutočňovať? Možno stačí pozrieť sa na život Ježiša Krista, ktorý prekračoval všetky stanovené role. Ukazoval nám, že Boh voči človeku nechce byť zatvorený, ale vychádza k nemu, dotýka sa malomocného, rozpráva sa s neviestkou, pozýva sa na hostinu. Ukazuje, že Boh nie je ďaleko od nás, je prítomný v našom každodennom živote. Nie je uzatvorený v našom vnútri, chce kráčať spolu s nami. My zas máme žiť tak, aby bol Boh vo všetkom oslávený a naša modlitba „tvorila tichý priestor realizácie a pustenía Božej vôle do sveta“. ■

Spoločenstvo oblátov 20. novembra obohatili svojím vstupom do ročnej formácie štyria noví kandidáti: Ewa Horváthová, Stano Chomistek, Mário Kubas a Pavol Šmýkal. Viacerí členovia oblátskej rodiny sa pri tejto príležitosti podelili s rozprávaním o svojom rozhodnutí stať sa benediktínskym oblátom.

V období môjho života nastal čas, keď mi deti začali dorastať a moja snaha zabezpečiť pre rodinu základné materiálne hodnoty, bola viacmenej splnená, a tak som začal vo svojom osobnom živote pociťovať „hľad“ po niečom väčšom. Vtedy ma pozvali do benediktínskeho kláštora na brigádu. Tu ma veľmi oslovila spiritualita modlitby a práce. O nejaký čas mi „len“ práca nestačila, a preto som chcel hlbšie spoznať život v komunite. Tak začala moja formácia v spoločenstve oblátov. ■

oblát Miloš

Moja cesta do oblatury bola o počúvaní a hľadaní Boha. Keď sa mi dostala do rúk Regula sv. Benedikta, už jej Prológ ma tak oslovil, že moje fiat prišlo okamžite. Spoločenstvo oblátov, do ktorého patrím, sú ľudia, ktorí s úprimným srdcom veria a hľadajú Boha. Kláštor v Sampore je mojím majákom, kde vždy nájdem lásku, pokoj, ticho a v ňom živého Boha. ■

oblát Jozef

O spôsobe života benediktínov som sa dozvedela dávnejšie v našej farnosti. Najviac mi utkvela myšlienka spájať modlitbu s prácou. Do formácie pre oblátov som vstúpila s očakávaním prehĺbiť svoj duchovný život pod vedením a tiež s vierou, že ma pozýva Pán. Po viacerých rokoch si uvedomujem, že som na začiatku tejto cesty. Za všetko dobré ďakujem a čo som nezvládla, odovzdávam do Božieho milosrdenstva. ■

oblátka Ema

JEDNODUCHOSŤ A KRÁSA

Otec Jozef navštívil benediktínsky kláštor Čokovac na ostrove Pašman v Chorvátsku. Text je zhrnutím dlhého a vzácneho rozhovoru s o. Jozom Milanovićom, OSB, priorom kláštora.

Prvý benediktínsky kláštor v Chorvátsku vznikol už v 11. storočí v Biograde. Na začiatku 12. storočia ho však zničili Benátčania. Sídlo opátstva sa následne prenieslo na ostrov Pašman. Vtedajší biskup Biogradu daroval mníchom maličký Kostol sv. Kozmu a Damiána. Vedľa neho na kopci Čokovac postavili nový kláštor. Začiatkom 19. storočia sa Dalmácia po Veľkej francúzskej revolúcii dostala do rúk Francúzov a tí sa rozhodli pod vplyvom udalostí a ideológie revolúcie kláštor v roku 1809 zatvoriť. Nasledujúcich 150 rokov bol nefunkčný. V roku 1961 prišli bratia do Čokovaca nanovo a začali schátraný kláštorňý komplex a kostol rekonštruovať.

Pôvodne bol kostol postavený v románskom štýle 12. storočia. V 14. storočí po tom, ako bol počas ďalšej vojny s Benátkami viditeľne zničený, bol prestavaný v gotickom štýle. Bratia sa v ňom každý týždeň spoločne pomodlia celý žaltár. Pre ich súkromnú a tichú modlitbu slúži bočná kaplnka, v ktorej je veľmi originálny bohostánok z bronzu v tvare ohňa Ducha Svätého, ktorý zanecháva silný dojem Božej prítomnosti.

V dnešnej dobe sa spoločenstvo skladá zo 6 mníchov. Jeden z nich, o. Jeronym Marin, od októbra 2021 pôsobí ako opát vizitátor Slovenskej benediktínskej kongregácie. Takéto malé spoločenstvá bratov alebo sestier sú veľmi typické pre chorvátsku tradíciu benediktínov.

Samotný kláštor je dosť malý. Je v ňom šesť ciel pre mníchov a spoločný refektár, ktorý súčasne slúži ako kuchynka, spoločenská miestnosť a aj dielňa na väčšie práce. Je veľmi útulný a stredomorská architektúra spojená s benediktínskym minimalizmom pôsobí veľmi

inšpiratívne a zároveň upokojujúco na dušu i na telo. V rôznych častiach kláštora je možné vidieť jednoduché a zároveň moderné bronzové sochy sv. Benedikta. Najkrajšia je tá, ktorá je postavená na kamennom múriku v kláštornej záhrade. V pozadí má malebné more a neďaleké ostrovy, medzi ktoré patrí známy ostrov Galešnjak v tvare srdca. Čistý stredomorský vzduch, ticho a čaro kláštorného komplexu na hore Čokovac tvoria neopakovateľný genius loci tohto miesta.

Možno práve preto sem dennodenne prichádzajú ľudia smädní po tichu, utekajúci z chaosu moderného sveta. Mnohí aj žiadajú o prijatie do spoločenstva oblátov kláštora. Z kapacitných a organizačných dôvodov je však uplatňovaný numerus clausus. Spoločenstvo oblátov tu tvorí presne 30 ľudí. Každý nový kandidát musí počkať na smrť niektorého obláta, ktorý mu takto uvoľní miesto. Tento veľký záujem laikov o benediktínsku spiritualitu vysvetľuje otec Jozo z Čokovaca zložitou dnešného sveta. Hľadajúc pravdivo Boha, nachádzajú ľudia aj seba samých. Tiež to môže byť riešením ich osobných problémov. Nuž a hlavné benediktínske heslo „aby bol vo všetkom oslávený Boh“ postupne usmerňuje ich život k jednoduchosť a ustavičnej prítomnosti Boha v každom okamihu ich života. Jednota spoločenstva Boha s človekom začína malými rozhodnutiami, ktoré postupne rodia veľkú vec – Boží pokoj – pax benedictina. ■

Rozhovor o. Jozefa a o. Joza z anglickej nahrávky spracovala oblátka Dominika Ewa Minka

STAROSTLIVÝ BRAT

Osobitnými črtami brata Mariána Zaťka, OSB sú zodpovednosť a starostlivosť o druhých. Najväčšiu radosť v mníšskom živote čerpá zo spoločnej modlitby.

Brat Marián pochádza zo Zázrivej na Orave. Je najstarším z troch súrodencov. Po základnej škole v Zázrivej navštevoval poľnohospodársku strednú školu v Oravskom Podzámku. Maturitu získal po vstupe do kláštora na škole podobného zamerania v Poltári. Keďže podľa rehoľných konštitúcií benediktínov má každý člen spoločenstva absolvovať kurz teologického vzdelania, brat Marián ukončil aj magisterské štúdium teológie v kňazskom seminári v Badíne.

Ako sa zrodilo jeho povolanie k mníšskemu spôsobu života v benediktínskom spoločenstve? O rehoľnom povolaní uvažoval podľa vlastných slov dávnejšie. Udržoval kontakt s piaristami a viackrát sa zúčastnil duchovných cvičení u jezuitov. Kontakt s benediktínmi mu sprostredkoval poľský brat Łukasz Piotrkowicz, ktorý sa zaslúžil o vznik slovenskej fundácie benediktínov ako jeden z trojice prvých mníchov, keď ho kláštor v Tynci na istú dobu prepožičal, aby pomohol otcovi Vladimírovi a otcovi Blažejovi vybudovať nové spoločenstvo v našej krajine. „Brat Łukasz mi daroval knihu o Tynieckom kláštore a pozval ma tam na návštevu. Prijal som pozvanie a viackrát som tam prišiel na pobyt. V kláštore sa mi veľmi zapáčilo,“ hovorí brat Marián.

V mníšskom spoločenstve medzičasom vyskúšal zodpovednosť za viaceré služby. Jeho osobitnými črtami sú zodpovednosť a starostlivosť o druhých, čo môžu potvrdiť všetci členovia spoločenstva. Brat Marián sa so sebe vlastnou dôslednosťou stará ako depozitár kláštora o to, aby bol kláštor dostatočne záso-

bený potravinami a ďalšími vecami, ktoré sú potrebné pre každodenný život. V službe infirmára dokáže vynaložiť veľké úsilie, aby im maródujúcim bratom nechýbal žiadny pokrm a lieky.

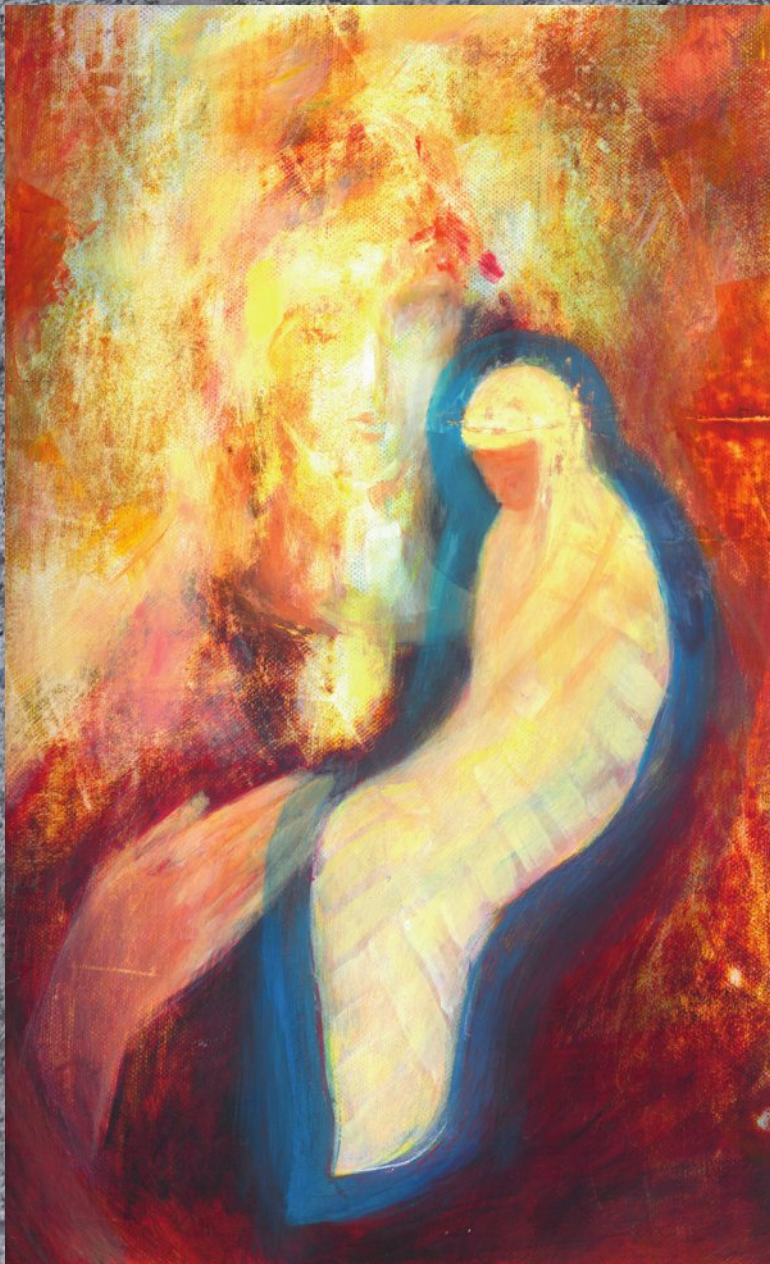
Čo predstavuje jeho najväčšiu radosť v kláštore? „Spoločná modlitba,“ odpovedá bez váhania. „Len tá pomáha preniesť sa cez všetky ťažkosti, smútky a vnútorné zápasy.“ Tieto slová nedávno potvrdila istá rehoľná sestra, ktorá strávila v kláštore týždeň individuálnych duchovných cvičení. Poznamenala, že radosť pri príchode do chóru na spoločné modlitby najväčšmi zo všetkých bratov žiari na tvári brata Mariána. ■

Ktože je tá...
...vyhňa lásky
odetá slnkom
v závoji pokory...
tichúčko sa stráca
aby rástol...
božský Rozsievač
zrno v zemi človečenstva...

Služobnica - čistejšia
než pretavené zlato...
je kolískou aj trónom
svojho Pána -
Vychádzajúceho z výsosti
čo Darom sa stáva...

Do jaslí ľudských srdc
vkladá svojho Boha...
Koľko miesta Mu dáš...?
Za Jeho „agapé“
svet posmrtný rubáš
schystá za odmenu...

...nad plodným „fiat“
nad horiacim srdcom
zem i nebo jasá
tajomne mi vpisujú
do tabúl srdca:
„Bohorodička“

„Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom, aby vykúpil tých, čo boli pod zákonom, a aby sme dostali adoptívne synovstvo. Pretože ste synmi, poslal Boh do našich srdc Ducha svojho Syna a on volá: «Abba, Otče!»“

Obraz Bohorodičky predstavuje Máriu ako Matku, ktorá je celou bytosťou nasmerovaná na plod svojho života. Jej tvár sa skrýva v úzadí, zvyraznená je jej ruka ukazujúca na Božie Dieťa. Ono nie je zabalené do plienok, lež do plátna, tak ako sa v židovskej tradícii zabaľuje telo po smrti. Podlieha zákonu ľudskej prirodzenosti; narodilo sa, aby zomrelo. Postava novonarodeného Ježiša v tomto výtvarnom diele nám kladie pred oči cieľ ľudskeho života. Učí nás hľadiť na smrť – nie ako na koniec našej časnosti, ale ako na bránu večnosti. ■

o. Jozef; autor ikony: Jaroslav Halmo; autor básne: sr. Lucia OSsR

INFORMÁCIE PRE NÁVŠTEVNÍKOV

PORIADOK BOHOSLUŽIEB

VŠEDNÝ DEŇ

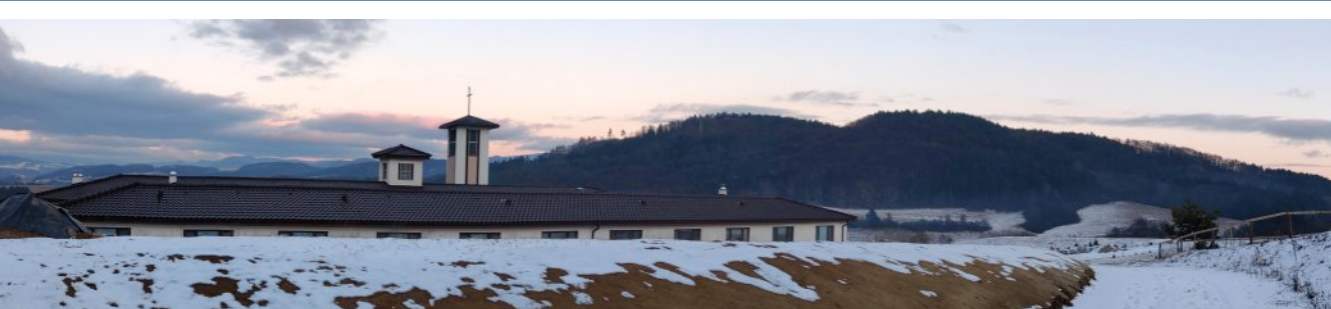
- 6.30 – Svätá omša
- 12.20 – Vigílie
- 14.30 – Modlitba cez deň
(vo štvrtok Eucharistická adorácia)
- 17.00 – Vešpery
- 20.00 – Kompletorium

NEDELE A SVIATKY

- 7.00 – Ranné chvály
- 9.00 – Modlitba cez deň
- 11.00 – Svätá omša
- 18.00 – Vešpery
- 20.00 – Kompletorium

Sviatosť pokánia: v kostole 30 minút pred sv. omšou; pondelok – sobota: 17.30 – 18.30.

- ▶ Kláštor je otvorený v čase od 6.00 do 20.30; v nedele a sviatky od 7.00 do 20.30.
- ▶ Kostol je k dispozícii pre tichú osobnú modlitbu a účasť na bohoslužbách podľa uvedeného programu.
- ▶ Vstup do kláštora je pod vežou. Privedie vás tam asfaltová cesta a dláždzené nádvorie.
- ▶ Zaujímavosť o ubytovanie v Dome hostí získajú potrebné informácie a rezerváciu pobytu na adrese domhosti@benediktini.sk.
- ▶ V prípade otázok alebo záujmu o stretnutie s mníchom kontaktujte vrátnika zvončekom, alebo na tel. čísle **0903 982 470**.

BOHOSLUŽBY VO VIANOČNEJ OKTÁVE

NARODENIE PÁNA (25. XII.)

- 23.00 – Slávnostné vigílie a omša v noci
- 7.00 – Omša na úsvite s rannými chválami
- 9.00 – Modlitba cez deň
- 11.00 – Slávnostná omša vo dne
- 18.00 – Slávnostné vešpery
- 20.00 – Kompletorium

SVÄTÉHO ŠTEFANA (26. XII.), BOHORODIČKY MÁRIE (1. I.), ZJAVENIE PÁNA (6. I.)

bohoslužby ako vyššie v bežnú nedeľu

OSTATNÉ DNI VO VIANOČNEJ OKTÁVE (27.-30. XII.)

bohoslužby ako vyššie vo všedné dni

SVÄTÉHO SILVESTRA (31. XII.)

- 5.30 – Ranné chvály
- 6.30 – Svätá omša,
začiatok celodennej Eucharistickej adorácie
- 12.20 – Vigílie
- 14.30 – Modlitba cez deň
- 17.00 – Slávnostné vešpery
- 17.30 – Ďakovná pobožnosť s požehnaním
- 23.10 – Vigílie slávnosti Bohorodičky Márie